

O'ZBEKISTONDA — OLIY TA'LIM —

Высшее образование в Узбекистане
Higher education in Uzbekistan
ilmiy, o'quv-uslubiy, tahliliy jurnal

№2 2025-yil

ISSN 2181-3051

www.edujournal.uz

/edujournal.uz

/edujournal.uz

/edujournal_uz

/edujournaluz

*“Biz yoshlarimizni nafaqat zamon
bilan hamnafas, balki kelajakka
tayyor qilib tarbiyalashimiz kerak.
Hech qachon unutmaylik, kelajak –
zamonaviy bilimlar bilan qurollangan
yangi kasb egalariniki bo‘ladi”.*

**Shavkat Mirziyoyev,
O‘zbekiston Respublikasi
Prezidenti**

O‘ZBEKISTONDA — OLIY TA’LIM —

Tahrir hay’ati raisi:
Qo’ng’irotboy Sharipov
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Bosh muharrir:
Abduvali Xoliqov
Oliy ta’limni rivojlantirish tadqiqotlari
markazi direktori

Tahrir hay’ati a’zolari:
Oqil Salimov
Shavkat Ayupov
Sadritdin Turobjonov
Inomjon Majidov
Qalandar Abdurahmonov
Shuhrat Sirojiddinov
Shuhrat Yoqubov
Mahmudjon Boltabayev
Qobil Ro’ziyev (Angliya)
Anush Ayrapetova (Rossiya)
Atham Hudoyqulov
Rustam O’rinboyev (Shvetsiya)
Mustafa Karatash (Turkiya)
Muhammadolim Muhammadsiddiqov
Ismoil Saifnazarov
Akmaral Magauova (Qozog’iston)
Morozevich-Shilyuk Tatyana Anatolevna (Belorussiya)
Halim Saidov
Sadoqat Maxsumova
Nozima Muratova
Muzaffar Esanov
To’ychi Ahmedov
Vazira Abdujanova
Jaxongir Usmanov

Dizayner:
Sunnatulla Musamedov

Manzil: Toshkent shahri, 2
Chimboy ko’chasi, 96 uy

Sayt manzili:
www.edujournal.uz

Elektron pochta:
press@devedu.uz

Telefon:
(+998 71) 207-03-43 (125)

Jurnal O‘zbekistondagi oliy ta’lim
muassasalariga tarqatiladi.

Muassis:
O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi,
Oliy ta’limni rivojlantirish tadqiqotlari markazi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi
huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligidan
1495-raqamli guvohnoma bilan
29.12.2021 sanasida ro’yxatdan o’tkazilgan.
“O‘zbekistonda oliy ta’lim” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasi
rayosatining 2022-yil 30-noyabrda № 327/6-sonli qarori bilan
iqtisodiyot, yuridik, filologiya, pedagogika va siyosiy fanlar, Oliy
attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 25-dekabrda 365-son
qarori bilan texnika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori
(DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan
dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan
ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

MUNDARIJA:

TAHRIRIYAT MINBARI

2 Nurshod Norqulov. Oliy ta’lim – faqat diplom uchun emas

FIKR

14 Dato’ Sri Dr. Daing Mohd Nasir bin Daing Ibrahim. O‘zbekiston oliy ta’limi xalqaro standartlarga javob beradimi?

MILLIY Tajriba

23 Abdurahim Nasirov. O‘zbekistonda fransuz tilining o‘qitilishi

OLIY TA’LIM ISTIQBOLLARI

38 Zufar Tohirov. Ta’lim jarayonida sun’iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanish

TADQIQOT

48 Madinabonu Nurutdinova. Onlayn jurnalistikada tahririyatlar faoliyatining o‘ziga xosligi

TADQIQOTCHI YON DAFTARIGA

59 Faxriddin Abdikarimov. Scopus va Web of Scienceda maqola nashr qilish muammo emas

OLIY TA’LIM ISTIQBOLLARI

64 Farruxjon Fayziyev. Oliy ta’lim tashkilotini boshqarishning institutsional tuzilmalari faoliyatini takomillashtirishning konseptual asoslari

72 Doniyor Aliqulov. Oliy ta’lim muassasalarini malakali pedagog xodimlar bilan ta’minlash

81 Muhammad Yo’ldashev. Tibbiyot yo’nalishi talabalari o’rtasida masofaviy tajriba almashinuvini takomillashtirish

TADQIQOT

89 E’zozabonu Abdumutaliyeva, Mohinur Ismatova. Masofaviy ta’lim yangi tajribami?

Muhammad YO'LDASHEV,
Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent
axborot texnologiyalari universiteti
mustaqil izlanuvchisi

Tibbiyot yo'nalishi talabalari o'rtasida masofaviy tajriba almashinuvini takomillashtirish

Tibbiyot sohasi murakkab va ko'p bosqichli bilimlarni o'z ichiga oladi. Mazkur sohada nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko'nikmalar ham hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Aynan shuning uchun talabalar nafaqat o'z mamlakatidagi, balki xorijiy hamkasblar bilan ham tajriba almashish orqali malakalarini oshirishi lozim. So'nggi yillarda, ayniqsa COVID-19 pandemiyasidan so'ng, masofaviy ta'lim shakllari va xalqaro onlayn tajriba almashinuvi ommalashdi. Biroq, bu jarayon bir qator muammolar va cheklovlar bilan yuzma-yuz kelmoqda.

Respublikamizdagi tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalar, magistrlar o'rtasida aloqa o'rnatish, ularni bilim, ko'nikma va tajriba almashinish imkoniyatini taqdim etish hozirgi kundagi dolzarb muammolaridan biri desak mubolag'a bo'lmaydi. Hozirgi kunda Respublikamizda Toshkent davlat tibbiyot universiteti, Samarqand tibbiyot instituti, Buxoro tibbiyot instituti, Andijon tibbiyot instituti, Qoraqalpog'iston tibbiyot instituti, Toshkent farmatsevtika instituti, Toshkent davlat tibbiyot universitetining Termiz filiali va Toshkent davlat tibbiyot universitetining Urganch filiali oliygohlari mavjud. Bundan tashqari Toshkent Kimyo xalqaro

universiteti, Akfa universiteti, EMU universiteti kabi nodavlat tibbiyot oliygohlari yoki tibbiyot yo'nalishi mavjud bo'lgan nodavlat oliy ta'lim muassasalari mavjud [5]. Bularda esa minglab talabalar tahsil olishmoqda. Tibbiyot talabalari uchun eng muhim o'rganish vositalaridan biri bu bilim va tajribadir. Shuning uchun tibbiyot talabalari aksariyat bilim olish vaqtlarini ilmiy tadqiqot institutlari, klinikalar, poliklinikalar va shu kabi tibbiyot tashkilot va muassasalarida real hayotda o'rganishadi. "Masofaviy tibbiy kengash va maslahat" axborot tizimi orqali talabalarga ushbu bilim va tajribalarni masofadan almashinish imkoniyatini taqdim etishi mumkin.

Masofaviy tajriba almashinuvi tushunchasi va ahamiyati

Masofaviy tajriba almashinuvi — bu tibbiyot yo'nalishidagi talabalar va mutaxassislar o'rtasida onlayn platformalar orqali bilim, amaliy ko'nikma va kasbiy tajriba almashish jarayonidir. Bu jarayon zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida amalga oshiriladi va quyidagi afzalliklarga ega: xalqaro tajribaning osongina qo'lga kiritilishi; xarajatlarni kamaytirish; har qanday joydan ishtirok etish imkoniyati; turli murakkab tibbiy holatlarining masofaviy muhokamasi.

Masofaviy tajriba almashinuvidagi asosiy muammolar

Texnik muammolar: Talabalar yoki o'quv dargohlarida Internet tezligining pastligi, zamonaviy qurilmalarning yetishmasligi jarayonning sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Amaliyotga yo'naltirilgan ta'limning yetishmasligi: Virtual muhitda real bemorlar bilan ishlash imkoniyati cheklangan. Bu esa tibbiyot talabalarining amaliy malakasini to'liq shakllantira olmaydi. Til va madaniyat to'siqlari: Xalqaro platformalarda asosan ingliz tilida muloqot yuritilishi ko'plab talabalarga qiyinchilik tug'diradi. Shuningdek, har bir mamlakatning sog'liqni saqlash tizimi va etik me'yorlarida farq mavjud [2]. Motivatsiya va nazoratning sustligi: Masofaviy formatda talabalarni doimiy rag'batlan-

tirish va ularning faol ishtirokini nazorat qilish murakkab bo'lib qolmoqda.

Muammolarni bartaraf etish yo'llari

Texnik infratuzilmani rivojlantirish: Universitetlar va tibbiyot oliygohlari zamonaviy texnik vositalar (virtual laboratoriyalar, simulyatsiya qurilmalari) bilan ta'minlanishi zarur. Interaktiv platformalardan foydalanish: Zoom, Microsoft Teams, Moodle, MedAll, Proximie kabi platformalar yordamida interaktiv onlayn mahorat darslari, jarrohlik simulyatsiyalari o'tkazilishi mumkin [3]. Sun'iy intellekt va VR texnologiyalarini joriy etish: Al asosidagi diagnostik tizimlar va Virtual Reality (VR) yordamida talabalar amaliy ko'nikmalarni masofadan turib egallashi mumkin. Tilni o'rgatish va moslashtirish dasturlarini ishlab chiqish: Xalqaro hamkorlik uchun ingliz tilini chuqurlashtirilgan o'qitish, shuningdek, sog'liqni saqlashga oid terminologiyalar bo'yicha onlayn kurslar yo'lga qo'yilishi kerak [4]. Talabalarni baholashning yangi usullarini ishlab chiqish: Masofaviy baholash usullari (videoportfolio, interaktiv testlar, peer-review asosida baholash) orqali talabalar bilimlari sinovdan o'tkazilishi mumkin.

*“Masofaviy tibbiy kengash va maslahat” axborot tizimining tibbiyot talabalari moduli – O'zbekistondagi Tibbiyot oliy ta'lim tashkilotlariga **Masofaviy tajriba almashinuvidagi muammoga yechim bo'lishi mumkin.***

Tibbiyot yo'nalishida ta'lim olayotgan talabalarni o'zaro masofaviy tajriba almashinish imkoniyatini yaratadigan “Katta hajmli tibbiy ma'lumotlarni qayta ishlovchi masofaviy tibbiy kengash va maslahat axborot tizimi” ishlab chiqish va joriy etish orqali muammoni

hal etish. Bunda masofaviy tibbiy kengash va maslahat axborot tizimida **“Talabalar tibbiy kengashi va maslahat” modulini** yaratish yordamida tibbiyot yo'nalishida ta'lim olayotgan talabalarning o'zaro mahalliy va xorijiy talabalar masofaviy amaliyotini tashkil etishning bir qismi sifatida qarashimiz mumkin. “Talabalar tibbiy kengashi va maslahat” modulini ishlash mexanizmi quyidagicha tashkil etiladi. Axborot tizimida maxsus “tibbiyot talabalari” havolasi joylashtiriladi. Mazkur havola yordamida tizimga kirish yoki ro'yxatdan o'tish formasi ochiladi. Ro'yxatdan o'tish formasi quyidagicha qadamlar ketma-ketligida shakllanadi: Talaba F.I.O kiritiladi (majburiy maydon), Talaba tug'ilgan sanasi kiritiladi(majburiy maydon), Talaba rasmi yoki avatar (ixtiyoriy maydon), Talaba email manzili (majburiy maydon), Talaba telefon raqami(ixtiyoriy maydon), Talaba ta'lim olayotgan davlat tanlanadi, Talaba ta'lim olayotgan tibbiyot oliy ta'lim tashkiloti kiritiladi(agar O'zbekistondagi tibbiyot oliy ta'lim tashkiloti bo'lsa, ro'yxatdan tanlanadi), Ta'lim darajasi tanlanadi (bakalavr, magistratura, ordinatura), O'qiyotgan ta'lim yo'nalishi kiritiladi(agar O'zbekistondagi tibbiyot oliy ta'lim tashkiloti bo'lsa, ro'yxatdan tanlanadi), Ta'lim kursi tanlanadi. Axborot tizimida talabalar tibbiy kengashida qaysi soha bo'yicha ishtirok etishi mumkinligi tanlanadi (faqat ikkita yo'nalishni tanlashi mumkin, misol uchun, pediater, kardiolog, urolog, travmatolog, okulist. v.k).

Forma to'ldirilgandan so'ng, tizim akkaunt hisobini tasdiqlash uchun email manziliga tasdiqlash kodi yuboriladi va talaba kod bilan tasdiqlab ro'yxatdan o'tishni yakunlaydi. Shu

tartibda O'zbekistondagi barcha tibbiyot oliy ta'lim tashkilotlari talabalari mamlakatning turli hududlaridagi tibbiyot oliy ta'lim tashkilotlari tomonidan ro'yxatdan o'tib, mutaxassis talabalar ro'yxati shakllantiriladi. Har bir tibbiyot oliy ta'lim tashkilotidan professor-o'qituvchilardan moderator sifatida birlashtiriladi. Ushbu moderator roliga bir martalik va doimiy talabalar tibbiy kengashini axborot tizimida tashkil etish imkoniyati beriladi. Moderator ma'lum bir yo'nalishda, aytaylik, Kardiologiya kasalligi bo'yicha ma'lumotlarni, Bemorning barcha shaxsiy, simptomatik-holat va tahliliy-tekshiruv ma'lumotlarini kiritib, talabalar tibbiy kengashini tashkil etadi. Talabalar tibbiy kengashi tashkil etilgandan so'ng, guruhlar o'rtasida, fakultetlar o'rtasida, oliy ta'lim mu-

assasasi, respublika tibbiyot oliygohlari yoki xalqaro tibbiyot oliygohlari talabalaridan iborat bo'lgan guruh shakllantiradi. Misol uchun: Toshkent davlat tibbiyot universiteti kardiologiya mutaxassisligida o'qiyotgan talabalardan 3 ta, Samarqand tibbiyot universitetidan 3 ta, Andijon tibbiyot universitetidan 2 ta, Buxoro davlat tibbiyot institutidan 2 ta va jami 10 kishidan iborat bo'lgan talabalar tibbiy kengashi shakllantiriladi. Asosiy shifokor va moderator Toshkent tibbiyot universiteti Kardiologiya bo'yicha professor-o'qituvchisi. Moderator Bemor ma'lumotlarini kiritadi: bunda asosan tashhis qo'yish o'ta og'ir holatlardagi bemorlarning simptomlari va holati kiritilishi maqsadga muvofiq. Sodda namuna sifatida quyidagi jadvallar shakllantiriladi.

T/r	Bemorning shaxsiy va fizik ma'lumot turi	Ma'lumot qiymati
1	F.I.O	Ahmadov Jasur
2	Tug'ilgan yili	1955-yil 2-aprel
3	Jinsi	Erkak
4	Tug'ilgan joyi	Andijon viloyati
5	Yashash joyi	Toshkent shahri
6	Tana vazni	96 kg
7	Bo'y uzunligi	165 sm

1-jadval: Bemor shaxsiy va fizik ma'lumotlari

T/r	Simptomlar belgilari	Bemordagi holat
1	Og'riq (angina yoki yurak xuruji belgisi):	Jismoniy faollikdan so'ng kuchayadi, dam olganda kamayadi
2	Nafas qisishi:	Ayniqsa, jismoniy faollik yoki zinapoyaga chiqishda
3	Charchoq va kuchsizlik:	Odatdagi ishni qilishda tez charchash
4	Ko'ngil aynishi, sovuq ter bosishi, bosh aylanishi:	Kam-kam
5	Yurak urishining notekisligi	Yurak tez urishi
6	Uyquda yoki yotgan holatda nafas olishda qiynalish	Yurak yetishmovchiligining belgisi

2-jadval: Bemor simptomatik-holat ma'lumotlari

Tahlil nomi	Normal qiymat	Yurak xuruji bo'lganda taxminiy natija
Troponin I/T	< 0.04 ng/mL	> 0.4–10.0+ ng/mL — sezilarli oshgan
CK-MB	< 5 ng/mL	10–50 ng/mL — yurak mushaklarining shikasti
LDL (yomon xolesterin)	< 100 mg/dL	130–190 mg/dL — ateroskleroz xavfi yuqori
HDL (yaxshi xolesterin)	> 40 mg/dL (erkaklar), >50 (ayollar)	30–35 mg/dL — past (xavf omili)
Triglitsridlar	< 150 mg/dL	> 200 mg/dL — yuqori
Glyukoza (qonda qand)	70–99 mg/dL (och qoringa)	110–180 mg/dL — giperlikemiya yoki diabet
CRP (C-reaktiv oqsil)	< 3 mg/L	> 10 mg/L — yallig'lanish borligini ko'rsatadi

3-jadval: Tahlil va tekshiruv ma'lumotlari

Tekshiruv nomi	Normal holat tavsifi	Yurak xurujida yoki YIKda kuzatiladigan o'zgarish
EKG (Elektrokardiogramma)	Tinch yurak ritmi, ST segment normal	ST segment ko'tarilishi yoki tushishi, T-to'lqinda o'zgarish, aritmiyalar
Ekokardiyografiya (ECHO)	Yurak mushaklari yaxshi qisqaradi	Qisqarishda buzilish, infarkt zonasida gipokineziya yoki akineziya
Stress-testi (yuklama bilan EKG)	Normal yuklamada yurak barqaror	Yuklamada ST segmentda tushish yoki simptomlar paydo bo'lishi
Koronar angiografiya	Koronar tomirlar ochiq, qon oqimi yaxshi	Bir yoki bir nechta arteriyada 50–90% torayish
Holter EKG (24 soatlik)	Yurak ritmi barqaror	Aritmiyalar, ST segmentda o'zgarishlar
ABPM (qon bosimi monitoringi)	120/80 mmHg oralig'ida	Ko'p hollarda gipertenziya — 140/90 dan yuqori

4-jadval: Instrumental tekshiruvlar

Keyingi qadamda 3 ta jadvaldagi ma'lumotlar moderator tomonidan 10 ta mutaxassis talabaga yuboriladi. Talaba tizimga kirib, 3 ta formadagi ma'lumotlarni o'rganib tahlil qiladi.

Talabalar tahlil va fikrlarini aniq qiymat, foiz va izoh ko'rinishida qoldirishi mumkin. Bir talaba

bergan tibbiy xulosani boshqa talaba ko'rishi mumkin bo'ladi, faqat moderator ruxsati bilan.

Tashxislar	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
ST segment ko'tarilishi bilan kechuvchi oldingi devor miokard infarkti (STEMI)	70%	60%	90%	50%	60%	80%	70%	50%	80%	90%
Arterial gipertenziya, II daraja	10%	20%	10%	40%	20%	20%	10%	20%	0%	10%
Giperlipidemiya (LDL, HDL, TG)	10%	10%	0%	0%	10%	0%	10%	10%	0%	0%
Glyukoza intoleransi (diabet xavfi)	10%	10%	0%	10%	10%	0%	10%	20%	20%	0%

5-jadval. Talabalar tibbiy kengashi a'zolarining tahlillarini hisoblashning sodda algoritm ko'rinishi jadvali

Tashhislar	Ehtimoliy tashhis ko'rsatkichi
ST segment ko'tarilishi bilan kechuvchi oldingi devor miokard infarkti (STEMI)	70 %
Arterial gipertenziya, II daraja	16 %
Giperlipidemiya (LDL ↑, HDL ↓, TG ↑)	5 %
Glyukoza intoleransi (diabet xavfi)	9 %

6-jadval. 5-jadvaldagi natijalarning umumiy ko'rsatkichlari

Barcha talabalar kengashining tibbiy xulosa va fikrlari olingandan so'ng, moderator asosiy shifokor yakuniy xulosa va qarorni e'lon qiladi. Yakuniy xulosa: Bemorning klinik va laborator ko'rsatkichlari yurak xuruji (miokard infarkti) tashhisini tasdiqlaydi. Koronar angiografiya orqali muhim tomirda torayish aniqlanib, shoshilinch davolovchi choralar ko'rilgan. Holati barqarorlashgan. Qo'shimcha kuzatuv, parhez, jismoniy faoliyatni nazorat qilish va dorilarni muntazam qabul qilish tavsiya etiladi.

Tavsiya etilgan davolash: Shoshilinch: Koronar angioplastika va stentlashni (PCI) amalga oshirish. Antiplateletlar: Aspirin, Klopidoqrel. Statin: Atorvastatin Beta-blokator:

Bisoprolol ACE inhibitor: Ramipril Antikoagulyant: Enoksaparin (xastalikning ilk bosqichida). Shu tartibda tibbiyot talabalari masofaviy tajriba almashinishi va ko'nikmalarni o'zlashtirishi mumkin. Bu nafaqat respublika, balki xalqaro tibbiyot oliy ta'lim muassasalari o'rtasida ham amalga oshirilishi mumkin bo'ladi. Yuqoridagi holatda sodda ko'rinish faqat foiz qiymatlarda umumlishtirib yakuniy xulosa qilindi. Aslida talabalar murakkab bo'lgan holatlarda izohli fikr yozishi, audio va video murojaat qilishi, Onlayn uchrashuvlar belgilash mumkin.

Amaliy tavsiyalar: Har bir tibbiyot universitetida masofaviy hamkorlik bo'limi tashkil etilishi; Har chorakda xalqaro onlayn amaliyot

dasturlarini tashkil etish; “Virtual klinik amaliyot” modullarini o‘quv rejasiga kiritish; Talabalarining xalqaro ko‘nikmalarini oshirish uchun grant va stipendiyalar sonini ko‘paytirish; Masofaviy monitoring va tahlil tizimlarini joriy etish. “Masofaviy tibbiy kengash va maslahat” axborot tizimining “Tibbiyot talabalari” modullini ishlab chiqish va amaliyotga, o‘quv-amaliy jarayoniga tatbiq etish. Mahalliy va xalqaro tibbiy talabalar o‘rtasida masofaviy amaliyotni tashkil etish.

Xulosa: Tibbiyot sohasida masofaviy tajriba almashinuvi – global raqobatbardosh kadrlar tayyorlashning muhim omillaridan biridir. Uni muvaffaqiyatli yo‘lga qo‘yish uchun texnik, metodik, til va madaniy to‘siqlarni bartaraf etish zarur. Shu orqali tibbiyot talabala-

rining nazariy bilimlarini amaliy ko‘nikmalar bilan uyg‘unlashtirish, ularning global sog‘liqni saqlash tizimiga integratsiyasini ta‘minlash mumkin.

“Masofaviy tibbiy kengash va maslahat” axborot tizimining “Tibbiyot talabalari” modullini ishlab chiqish va amaliyotga, o‘quv-amaliy jarayoniga tatbiq etish. Hech bo‘lmaganda, haftada bir marta talabalar tibbiy kengashini tashkil etish, murakkab bo‘lgan bemor holatini muhokama qilib, yakuniy va to‘g‘ri xulosa chiqarishni yo‘lga qo‘yish kerak. Ushbu amaliyot tibbiyot yo‘nalishida ta‘lim olayotgan talabalarlarni bilim, ko‘nikma va tajriba almashishini va murakkab holatlarda tez, to‘g‘ri va aniq qaror qabul qilish qobiliyatini yanada rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Almarzooq, Z., Lopes, M., Kochar, A. “Virtual Learning During the COVID-19 Pandemic”: A Disruptive Technology in Graduate Medical Education. 75-son 2020-yil. 2635-2638. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32304797/>
2. Jahon Sog‘liqni Saqlash Tashkiloti qo‘llanmasi. Digital education for building health workforce capacity: WHO guideline. Geneva: 2021-yil 10-13 betlar. WHO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/331524/9789240000476-eng.pdf?sequence=1>
3. Rajab, M. H., Gazal, A. M., Alkattan, K. (2020). Challenges to Online Medical Education During the COVID-19 Pandemic. Cureus jurnali, 6-8 betlar. https://www.researchgate.net/publication/342653195_Challenges_to_Online_Medical_Education_During_the_COVID-19_Pandemic DOI: 10.7759/cureus.8966
4. Proximie kompaniyasi rasmiy saytida kompaniya tomonidan e‘lon qilingan maqola. Virtual ablation: Unlocking critical remote cancer treatment during COVID-19. [Online]. 2022-yil 4-mart. <https://www.proximie.com/blog/virtual-ablation-unlocking-critical-remote-cancer-treatment-during-covid-19>
5. <https://stat.edu.uz/> - oliy ta‘lim muassasalari statistikasi va ochiq ma‘lumotlar portal